

HRTKO
KOLČÁK
HOLUBČÍK
PYTLÍK

PĚTDESIÁTKA

50

Vladimír Hrtko
Marek Kolčák
Marján Holubčík
Pavol Pytlík

ŠACHOVÝCH ZAUJÍMAVOSTÍ

**Snažili sme sa.
Dopadlo to, ako to dopadlo.**

Táto knižka je netradičná. Obsahuje päťdesiat hesiel a päťdesiat fotiek o päťdesiatich šachových udalostiach za posledných päťdesiat rokov.

Heslá sú subjektívne pohľady autora na danú tému. Nie sú to žiadne encyklopedické heslá, ale zaujímavosti, ktoré umožnia čitateľovi seriózne blufovať pri prezentácii svojich znalostí o histórii slovenského šachu. Veríme, že knižka čitateľa zaujme natoľko, že ju prečíta jedným dychom. To nám postačí.

Editor

Viete o tom !?!

že pravidelné každoročné
majstrovstvá Slovenska v praktickom
šachu sa začali organizovať v roku 1969?

Tak som si pomyslel ...
veľa povolaných, málo vyvolených
(Evanjelium podľa Matúša)

keďže celkovo sa do roku 2019
konalo 50 majstrovstiev, z nich bolo
deväť veľmajstrovských turnajov,
pričom šesť z nich zorganizoval
v Banskej Štiavnici Milan Maroš;
najsilnejším hráčom na nich bol Sergej
Movsesian s ratingom 2667 ELO bodov

IO FM Milan Maroš (*1978)
šachový organizátor

Viete o tom !?!

že Róbert Tibenský
vyhral majstrovstvá Slovenska
v praktickom šachu štyrikrát
a najviac, celkovo osem medailí,
má z majstrovstiev Ján Bánaš?

Tak som si pomyslel ...
nějak se vytrácíš má lásko
jak blednou v albech podobenky,
jak žloutnou staré navštívenky
(Olympic)

keďže slovenskí šachisti sa nezaujímajú
o svojich úspešnejších predchodcov;
Slovenský šachový zväz si zatiaľ neplní
stanovami uloženú povinnosť „zabezpečiť
zdokumentovanie a uchovávanie šachovej
histórie“, na základe iniciatívy Nadácie 42
sa začína zaoberať projektom spracovania
komplexných výsledkov majstrovstiev

IM Róbert Tibenský (*1960 – †2015)
šachový profesionál a tréner mládeže

Viete o tom ?!?

že v korešpondenčnom šachu sa
v rokoch 1970 – 2019 konalo
23 majstrovstiev Slovenska a dvakrát
vyhral turnaj len Vladimír Hefka
v rokoch 1991 – 92 a 1992 – 93?

Tak som si pomyslel ...
**pravda je ako trpké víno,
nechutí, ale dobre pôsobí na trávenie**

keďže titul majster Slovenska v korešpon-
denčnom šachu nemá cveng – Združenie
korešpondenčného šachu Slovenskej
republiky síce po skončení jedného turnaja
hneď zorganizuje ďalší, nevie však
zabezpečiť účasť najlepších hráčov;
majstrovstvá Slovenska v praktickom aj
korešpondenčnom šachu dokázali doteraz
vyhrať iba Dušan Kriško (1981 – 82, 1971)
a Marián Kantorík (1995 – 96, 1992)

GM(k) Vladimír Hefka (*1948)
reprezentant v korešpondenčnom šachu

Viete o tom !?!

že medzinárodný ELO rating bol
zavedený v júli 1971 a na prvej
listine boli zo 429 šachistov traja
Slováci: Ján Plachetka, Július
Kozma a Maximilián Ujtelky?

Tak som si pomyslel ...
vyletel vták hore nad oblaky
a ja tu sedím, sedím ako taký úbožiak
(Milan Lasica)

keďže od roku 1971 len sedem šachistov
bolo slovenskými ratingovými jednotkami;
nedostížnych 18 rokov a 10 mesiacov bol
jednotkou Ľubomír Ftáčnik a viac ako
7 rokov boli na vrchole Ján Plachetka,
Sergej Movsesian a Ján Markoš

IM Maximilián Ujtelky (*1915 – †1979)
reprezentant a vrcholový funkcionár

Viete o tom ?!?

že prvou a na dlhý čas jedinou
Slovenkou, ktorá zvíťazila
na majstrovstvách Československa
žien v klasickom šachu bola
v roku 1974 Margita Poľanová?

Tak som si pomyslel ...
**výnimky vždy a všade existujú,
ved' čo by potvrdzovalo pravidlá?**
(Eva Siegelová)

keďže táto študentka medicíny
z Kežmarku sa ako prvá rodáčka
zo Slovenska zúčastnila aj ženskej
olympiády v Medellíne 1974, kde ziskom
3 bodov z 5 partíí pomohla česko-
slovenskému družstvu k šiestemu miestu;
ďalšou olympioničkou bola až
o osemnásť rokov neskôr Eva Repková

Margita Tomanová rod. Poľanová (*1953)
priekopníčka slovenského ženského šachu

Viete o tom ?!?

že najpredávanejším slovenským
animovaným filmom je Šach
od Viktora Kubalu z roku 1974?

Tak som si pomyslel ...
legenda je dôležitejšia ako pravda

keďže táto politická satira nemohla
byť nominovaná na Oscara napriek
jej úspechom v zahraničí; významným
kultúrnym dedičstvom je aj kniha
Juraja Bindzára Mlčky a krátko
na motívy života Richarda Rétiho,
ktorá bola v roku 2017 medzi
desiatimi finalistami najvýznamnejšej
slovenskej literárnej súťaže Anasoft litera

Šach – záber z filmu (Viktor Kubal)

Viete o tom !?!

že najznámejší slovenský šachista
Ľubomír Ftáčnik,
juniorský majster Európy 1977, má
brata – dvojčku Jána, ktorý je fyzik
a šach súťažne nikdy nehral?

Tak som si pomyslel ...
génus sa nerodí, ale tvorí
sa vzdelávaním a tréningom
(László Polgár)

keďže Ľubomír Ftáčnik je všestranná
osobnosť, napísal viacero šachových kníh,
množstvo článkov, pravidelne vystupoval
v televíznom programe Milana
Markoviča; ani jeho druhý brat sa
nezaoberá šachom – Milan Ftáčnik bol
podpredsedom parlamentu, ministrom
školy i primátorom Bratislavy

FST GM Ľubomír Ftáčnik (*1957)
šachový profesionál a tréner

Viete o tom !?!

že prvým slovenským veľmajstrom
sa v roku 1978 stal Ján Plachetka?

Tak som si pomyslel ...
prvý je len jeden

keďže po Jánovi Plachetkovi získalo
tento titul ďalších trinásť slovenských
šachistov v praktickom šachu, šesť
v korešpondenčnom šachu, traja
v skladateľskom šachu a jeden
v riešiteľskom šachu; žiadna slovenská
šachistka titul veľmajster nezískala
a ani sa k nemu nepriblížila

FST GM Ján Plachetka (*1945)
šachový profesionál a tréner

Viete o tom ???

že každé dva roky sa konajú šachové olympiády, na ktorých v Luzerne 1982 Eubomír Ftáčnik a Ján Plachetka za družstvo Československa a v Jerevane 1996 Pavol Pčola za individuálny výsledok druhého náhradníka získali striebornú medailu?

Tak som si pomyslel ...
tam nikdy nedôjdem,
ale môžem sa tam aspoň dívať
(Jan Saudek)

keďže doteraz nás na olympiádach reprezentovalo 26 hráčov a 18 hráčok; rekordérmí sú Eubomír Ftáčnik so 17 účasťami, 213 partiami a 124 získanými bodmi a Zuzana Hagarová s 10 účasťami, 119 partiami a 70,5 získanými bodmi

Viete o tom !?!

že v súčasnosti je jediný šachový časopis vychádzajúci na Slovensku PAT A MAT?

Tak som si pomyslel ...
**to, čo rozlišuje úspešných ľudí
od neúspešných, je vytrvalosť**
(Steve Jobs)

keďže prvé číslo tohto štvťročne
vydávaného časopisu kompozič-
ného šachu vyšlo v roku 1984;
pri šéfredaktorskom kormidle sa
vystriedali štyria slovenskí skladatelia,
viac ako polovicu vydaných čísiel
pripravil Juraj Brabec

IM(s) Juraj Brabec (*1938)
šachový skladateľ a publicista

Viete o tom !?!

že najväčší šachový festival
v 80. rokoch minulého storočia
v Československu organizovali v Trnave?

Tak som si pomyslel...
znovu vzkriesený (?)

keďže veľmajstrovský turnaj
pod pôvodným názvom Memoriál
Richarda Rétiho obnovili v slovenskom
Ríme v auguste 2019 – v poradí ako
15. ročník; ten prvý sa konal v roku
1979, pričom mimoriadnym bol turnaj
12. kategórie FIDE v roku 1988
za účasti štyroch hráčov prvej
päťdesiatky svetového rebríčka

Pamätná medaila Trnavia 1988

Viete o tom ?!?

že Slovenský šachový zväz je občianske združenie založené 29. apríla 1990, pričom jeho prvý predchodca, na ktorého súčasný zväz kontinuálne nadväzuje, vznikol v roku 1924?

Tak som si pomyslel ...
každý sa hrá na svojom piesočku

keďže šachové hnutie nie je jednotné, od roku 1991 existuje Združenie korešpondenčného šachu Slovenskej republiky a od roku 1996 Slovenská organizácia kompozičného šachu, – tieto dve organizácie však majú len pár desiatok členov, z ktorých mnohí patria medzi cca 4500 členov Slovenského šachového zväzu; všetci vrcholoví funkcionári, vrátane Karola Pekára sú dobrovoľníci

FI IA Karol Pekár (*1957) s manželkou Evou
exprezident SŠZ, člen VV SŠZ od roku 1993

Viete o tom !?!

že svetový rating pre riešiteľov
šachových skladiieb vymyslel v roku
1990 Marek Kolčák, ktorý
nemá matematické vzdelanie?

Tak som si pomyslel ...
matematici sú ako Francúzi,
čokoľvek im poviete, preložia
si do vlastného jazyka, takže to
okamžite znamená niečo úplne iné
(Johann Wolfgang Goethe)

keďže oficiálny rating zavedený v roku
2001 modifikoval v roku 2019 matematik
Tomáš Peitl, ktorý má ako
jediný slovenský šachista individuálnu
medailu zo svetového šampionátu
v riešení šachových skladiieb – bronz
zo 42. majstrovstiev sveta v Ochride 2018

zľava GM(k) IM(r) FM Marek Kolčák (*1959)
a IM(r) Tomáš Peitl (*1992)
reprezentanti v riešení šachových skladiieb

Viete o tom ?!?

že Jozef Franzen získal
na 12. majstrovstvách sveta
v korešpondenčnom šachu
striebornú medailu?

Tak som si pomyslel ...
**keď som bol mladší,
zapamätal som si všetko,
či už sa to stalo alebo nie**
(Mark Twain)

keďže ťahy sa posielali
korešpondenčnými lístkami, turnaj
trval osem rokov (1984 – 1991);
Jozef Franzen uhral svoju medailu
bez podpory silikónového pomocníka,
ktorý je dnes integrálnou súčasťou
každjej korešpondenčnej partie

GM(k) IM Jozef Franzen (*1946)
reprezentant v korešpondenčnom šachu

Viete o tom !?!

že od vzniku Slovenskej republiky
sa každoročne konajú medzinárodné
majstrovstvá Slovenska
v riešení šachových skladieb?

Tak som si pomyslel ...
nebojte sa dokonalosti,
nikdy ju nedosiahnete
(Salvador Dalí)

keďže najúspešnejším účastníkom
je Čech Michal Dragoun,
ktorý získal medzinárodný slovenský
titul osemkrát; na doterajších
27 ročníkoch sa zúčastnilo
149 riešiteľov zo 16 krajín

GM(s) GM(r) Michal Dragoun (*1974)
český šachový skladateľ a riešiteľ

Viete o tom !?!

že viac-menej pravidelné
každoročné majstrovstvá Slovenska
v bleskovom a rapid šachu
sa začali organizovať v roku
1993 a odvtedy sa konalo
20 turnajov v bleskovom
a 23 turnajov v rapid šachu?

Tak som si pomyslel ...
ani ryba ani rak

keďže Slovenský šachový zväz podporuje
majstrovstvá len minimálnou dotáciou
a neviduje ani ich výsledky; turnaje sa
ničím neodlišujú od iných open turnajov
s minimálnou účasťou špičkových
šachistov; ako slovenská ratingová
jednotka ich hral Igor Štohl
v roku 1993 a pravidelne sa ich
zúčastňuje Mikuláš Maník
- deväťnásobný víťaz v bleskovom
a štvornásobný víťaz v rapid šachu

FST GM Igor Štohl (*1964)
šachový profesionál a tréner

Viete o tom !?!

že Bratislava bola v júli 1993 hlavným mestom svetového mládežníckeho šachu?

Tak som si pomyslel ...
chcelo by to repute

keďže Slovensko v tom čase hostilo na majstrovstvách sveta od 10 do 18 rokov spolu vyše 580 chlapcov a dievčat zo 75 krajín sveta; účasťou toto podujatie prekonal mládežnícky európsky šampionát Bratislava 2019 s rekordnými vyše 1200 hráčmi zo 49 krajín, pričom majstrovstvá Európy mládeže boli aj v Rimavskej Sobote v roku 1992

sprava Florencio Campomanes (*1960 – †2015)
prezident FIDE s primátorom Bratislavy
Petrom Kresáňkom a prezidentom SŠZ
Petrom Petránom

Viete o tom !?!

že v roku 1993 sa v Bratislave
konal 36. svetový kongres
kompozičného šachu?

Tak som si pomyslel ...
**jediné svetové šachové podujatie
bez vekového obmedzenia
zorganizované na Slovensku**

keďže v rámci kongresu sa konali
17. majstrovstvá sveta v riešení
šachových skladieb, ktoré vyhral
Michael Pfannkuche a v družstvách
Nemecko; Slovensko bolo šieste a náš
najlepší riešiteľ Ladislav Salai ml.
obsadil siedme miesto

GM(s) GM(r) IM Ladislav Salai ml. (*1961)
najvšestrannejší slovenský šachista

Viete o tom ?!?

že bolo vydaných 29 oficiálnych slovenských poštových pečiatok so šachovými motívami?

Tak som si pomyslel ...
boli časy boli, ale sa minuli

keďže šachové pečiatky sa pravidelne vydávali v rokoch 1967 – 1993; tradícia vydávania šachových pečiatok už nepokračuje, keďže šachoví filatelisti postupne vymierajú rovnako ako naši kompoziční šachisti

Viete o tom !?!

že v rokoch 1994 – 2002 bol
Bedrich Formánek
prezidentom svetovej organizácie
kompozičného šachu, v tom čase
známej ako Stála komisia FIDE
pre kompozičný šach, dnes
existujúcej ako Svetová federácia
kompozičného šachu?

Tak som si pomyslel ...
**diplomacia je partia šachu,
pri ktorej národy dostávajú mat**
(Karl Kraus)

keďže Bedrich Formánek je nielen
skvelý šachový diplomat, ale aj
najplodnejší slovenský šachový autor;
okrem publikácie siedmich kníh
(tri z nich v kolektíve) je aj autorom
viac ako 7000 článkov v šachových
rubrikách mnohých novín a časopisov

FM(s) Bedrich Formánek (*1933)
zakladateľ slovenského kompozičného šachu

Viete o tom !?!

že prvou slovenskou ženskou
šachovou veľmajsterkou sa stala
v roku 1995 Eva Repková?

Tak som si pomyslel ...
šikovné dievča

keďže zo slovenských hráčok dosiahla
najvyššie ELO 2447 bodov a na každej
zo svojich deviatich olympijských účasťí
v družstve Slovenska reprezentovala
na 1. šachovnici; zorganizovala svetovú
šachovú olympiádu mládeže Poprad 2016,
majstrovstvá Európy žien Vysoké Tatry
2018, majstrovstvá Európy mládeže
Bratislava 2019 a v roku 2018 sa stala
viceprezidentkou Európskej šachovej únie

foto: Michal Vrba, Vysoké Tatry, 2018, autor: >VH<

FT WGM IM Eva Repková (*1975)
reprezentantka, organizátorka a funkcionárka

Viete o tom ?!?

že najväčší ženský šachový úspech dosiahlo Slovensko víťazstvom na majstrovstvách Európy družstiev v roku 1999 v gruzínskom Batumi?

Tak som si pomyslel...
Slovenky hviezdili nielen pôvabom

keďže Zuzana Hagarová (Štočková), Regina (Theissl) Pokorná a Alena (Bekiarisová) Mrvová prekvapivo vyhrali, keď porazili aj favorizované domáce obhajkyne titulu; Slovensko sa neskôr zviditeľnilo organizáciou ženského európskeho šampionátu Vysoké Tatry 2018

zľava WGM Regina Theissl Pokorná (*1982) a WGM IM Zuzana Hagarová (*1977) reprezentantky

Viete o tom !?!

že Národná banka Slovenska vydala
v roku 2004 striebornú mincu
v hodnote 200 Sk so šachovým motívom?

Tak som si pomyslel ...
keď o tom dokážeš snívať,
dokážeš to aj uskutočniť
(Enzo Ferrari)

keďže na minci je šachový automat
Wolfganga von Kempelena, ktorého
kópiu vytvorilo v roku 2017 bratislavské
združenie Kempelenopolis; pôvodný
automat bol prvýkrát prezentovaný
28. júna 1769 na Schönbrunnskom zámku
vo Viedni na svadbe Márie Amálie
Habsburskej, dcéry cisárovnej Márie
Terézie, pričom jeho tvorca dostal za svoj
vynález odmenu 1000 zlatých dukátov

Viete o tom !?!

že najväčší a najlepší detský šachový tábor na Slovensku oslávil v roku 2019 už svoje osemnásť narodeniny?

Tak som si pomyslel ...
je to roboty ako na kostole

keďže od roku 2002 sa Letného šachového tábora Koník zúčastnilo už 446 detí; tím organizátorov na čele s Miroslavom Roháčkom učí deti nielen základom stratégie, taktiky, psychológie a fyziológie, ale najmä láske ku kráľovskej hre

FT FM Miroslav Roháček (*1985)
tréner mládeže

Viete o tom !?!

že jeden z najstarších medzinárodných turnajov v Európe je Tatranský pohár (Open Tatry), ktorý vznikol v roku 1952 a v roku 2019 sa konal už jeho 65. ročník?

Tak som si pomyslel ...
cez deň do hôr a večer na šachy

keďže súťaž sa hrá každoročne na jeseň v atraktívnom prostredí Vysokých Tatier, rekordná účasť bola v roku 2002, keď hralo 257 hráčov; za organizáciu turnaja vdáčíme najmä jeho dlhoročnej riaditeľke Helene Majchrákovéj, po ktorej v 90. rokoch 20. storočia prevzal organizačnú štafetu

Gustáv Šturc, ktorý už pomaly hľadá svojho nástupcu

sprava Gustáv Šturc (*1942)
vrcholový funkcionár a organizátor
s riaditeľom hotela Petrom Ošváthom

Viete o tom ?!?

že najväčšou propagáciou šachu
na Slovensku je Živý šach
v Banskej Štiavnici, ktorého
prvý ročník sa konal v roku 2005?

Tak som si pomyslel ...
to najlepšie, čo doma máme

keďže tisíce divákov sledujú
šermiarske súboje armád vedených
veľmajstrami hrajúcimi naslepo
pod dohľadom princípála Milana
Maroša; po tejto šachovej
atrakcii sú celodenné júlové
mestské slávnosti aj pomenované

Viete o tom !?!

že každoročne sa na Slovensku koná seriál náborových turnajov pre deti začínajúce so šachom s názvom Grand Prix mládeže Slovenského šachového zväzu?

Tak som si pomyslel ...
**vd'aka všetkým,
ktorí vedú deti k šachu**

keďže práca s deťmi je zvyčajne nezaplatená a nedocenená, často na úkor voľného času i peňazí, pričom však práve ona má v šachu najväčší zmysel; ideovými tvorcami celoslovenského seriálu boli Rastislav Diviak s otcom Rudolfom, pričom celkovo sa od roku 2007 počas 12 ročníkov konalo 964 turnajov, na ktorých 7479 detí odohralo 191.037 partii

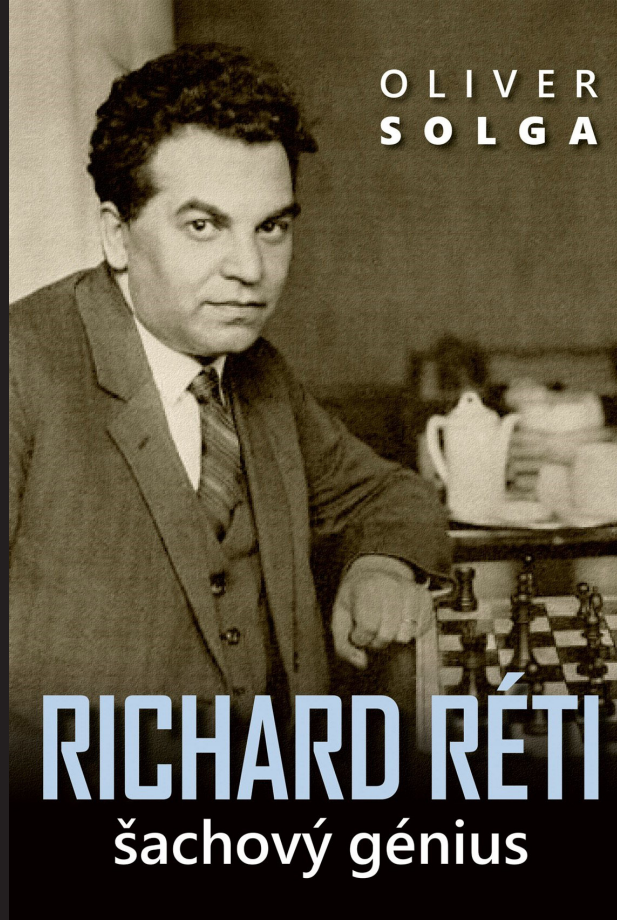
FI IA Rastislav Diviak (*1985)
šachový rozhodca a tréner mládeže

Viete o tom ?!?

že jediná ulica na území Slovenska,
Čiech, Sliezska a Moravy, ktorá
nesie meno profesionálneho šachistu,
je Ulica Richarda Rétiho v Pezinku?

Tak som si pomyslel...
komu česť, tomu česť

keďže ulica je od roku 2007
venovaná pezinskému rodákovi,
jednému z najlepších hráčov sveta,
ktorý bol aj svetovým rekordérom
v hre naslepo; Rétiho život a dielo
priblížila unikátna výstava
v bratislavskom Múzeu židovskej
kultúry v roku 2019, štandardne
určená pre najvýznamnejších
židovských športovcov zo Slovenska

Viete o tom ?!?

že Slovensko bolo iba kúsok
od víťazstva na 8. svetovej súťaži
v skladaní šachových skladieb?

Tak som si pomyslel ...
**v živote nie je žiadna spravodlivosť
a pre väčšinu z nás je to možno dobre**
(Oscar Wilde)

keďže víťazstvo Rusku zabezpečil
bieloruský rozhodca štúdií, ktorý
ohodnotil našu štúdiu najnižšou
možnou známkou napriek tomu,
že nula je podľa pravidiel vyhradená
iba pre plagiáty alebo nekorektné
skladby; slovenská delegácia
na 51. kongrese kompozičného
šachu v Jurmale 2008 odmietla
prevziať ocenenie za druhé miesto

Viete o tom !?!

že historicky najvyššie postaveným
slovenským hráčom vo svetovom
rebríčku je Sergej Movsesian,
ktorý bol v januári 2009
svetovou desiatkou?

Tak som si pomyslel ...
**já chci poezii, jen trochu
pochopení, ale tu kde
žiji, moc z toho není**
(Jaromír Nohavica)

keďže tento Armén narodený
v Gruzínsku, žijúci v Prahe, ovládajúci
deväť jazykov, nezískal české, ale
slovenské občianstvo; ako náš jediný
občan má titul majstra Európy, a to
v bleskovom šachu z roku 2002
a po prestupe do arménskej federácie
aj zlatú medailu z majstrovstiev sveta
družstiev 2011 a olympiády 2012

GM Sergej Movsesian (*1978)
šachový profesionál

Viete o tom !?!

že prvý slovenský veľmajster
v skladaní šachových skladieb
Peter Gvozdják získal
v období 2007 – 2009 tri strieborné
medaily na majstrovstvách sveta
v dvojt'ážkách, trojt'ážkách
a exoproblémoch?

Tak som si pomyslel ...
**nevieme, kto je najlepši
šachový skladateľ, ale je
jasné, kto je druhý najlepši**
(Neal Turner)

keďže majstrovstvá sveta
v skladaní šachových skladieb
sa konajú v ôsmich oddeleniach;
viacero skladateľov získalo
v jednom období cennejšie medaily
v dvoch oddeleniach, ale žiadnemu
inému sa to nepodarilo naraz v troch

GM(s) FM(r) Peter Gvozdják (*1965)
reprezentant v kompozičnom šachu a vydavateľ

Viete o tom !?!

že jediným viac-menej pravidelne
organizovaným uzavretým
šachovým turnajom na Slovensku
je Banický kahanec?

Tak som si pomyslel ...
**Pahnúť si večer do postele
s pocitom, že sme urobili
niečo výnimočné, to je
to, na čom mi záleží**
(Steve Jobs)

keďže šachoví nadšenci v Prievidzi
od roku 1965 zorganizovali 36 ročníkov
turnaja, ktorého sa zúčastnilo
230 hráčov z 15 krajín; husárskym
kúskom bolo zorganizovanie
31. ročníka v roku 2009 – tento turnaj
13. kategórie FIDE, v ktorom zvíťazil
Poliak Mateusz Bartel, bol podľa
priemerného ELO ratingu účastníkov
2570 bodov najsilnejším šachovým
turnajom zorganizovaným na Slovensku

Karikatúra GM Mateusza Bartela (*1985)
od Viktora Csibu

Viete o tom ?!?

že Slovensko vyhralo 7. majstrovstvá
Európy v korešpondenčnom šachu
družstiev konané v rokoch 2008 - 2010?

Tak som si pomyslel ...
do tretice všetkého dobrého

keďže to bola tretia účasť Slovenska
vo finále majstrovstiev Európy, predtým
obsadilo štvrté a piate miesto; naša víťazná
osmička Alois Lanč, Vladimír Hefka,
Marek Kolčák, Ján Helbich,
Daniel Povchanič, Pavel Eiben,
Alexander Horváth a Marek Kolesár
sa nikdy spoločne nestretla

zľava GM(k) IM(r) FM Marek Kolčák (*1959),
GM(k) Vladimír Hefka (*1948), SIM(k) Pavel Eiben (*1957),
GM(k) IM Alois Lanč (*1948),
SIM(k) Daniel Povchanič (*1967)
reprezentanti v korešpondenčnom šachu

Viete o tom !?!

že prvými slovenskými učebnicami šachu pre deti sú Škola šachu 1. – 3. od dlhoročného reprezentačného trénera detí Petra Palečka?

Tak som si pomyslel ...
**lepšie je zapáliť čo len malú
sviečku, ako preklínať tmu**
(Konfucius)

keďže učebnice boli vydané ako súčasť projektu Šach na školách v rokoch 2011 – 2014, pričom spoluautorom učebníc je učiteľ Bohuslav Murín; Slovenský šachový zväz zaplatil autorom odmenu za napísanie kníh až po rokoch, keď sa vymenilo jeho vedenie

FT FA Peter Paleček (*1969 – †2019)
tréner mládeže

Viete o tom ?!?

že ôsma najdlhšia známa partia
v dejinách šachu sa hrala
29. januára 2012 v Bratislave?

Tak som si pomyslel ...
je predovšetkým dlouhá, a to tak dlouhá,
že i kdyby byla snad vo polovinu
kratší, tak by furt byla dost dlouhá
(Divadlo Sklep)

keďže neľútostný boj až do vyčerpania
všetkých možností medzi FM Pavlom
Čertekom a Karolom Bírom na 3. šach.
v druholigovom stretnutí družstiev
ŠK Krasňany – TJ Dopravný podnik
Bratislava, pod dohľadom rozhodcu
Petra Falt'ana, skončil remízou
po 230 ťahoch; z partii hraných
klasickým tempom je podľa Megabase
Chessbase 2018 dokonca historicky
tret'ou najdlhšou partiou

Peter Falt'an (*1946)
šachový rozhodca a vrcholový funkcionár

Viete o tom ???

že v roku 2012 bola „znovuobjavená“ žilinská kronika Josefa Heřmánka „Zápisnica šachových podnikov“ z rokov 1925 – 1939, z ktorej jej záchrancovia“ urobili štyri kópie a originál darovali Slovenskej národnej knižnici v Martine?

Tak som si pomyslel ...
**ako sa do hory volá,
tak sa z hory ozýva**

keďže kroniky už nikto nepíše, súčasní šachoví funkcionári väčšinou zabúdajú na históriu a rovnako potom história zabúda na nich; história si však zapamätá Josefa Heřmánka, autorov knihy A batorkeszi sakk 50 éve 1965 – 2015 o šachu v Bátorových Kosihách a ...?!

Viete o tom !?!

že Marián Holubčík
zozbieral a v roku 2013 v Prahe
publikoval 32 erbov v brožúre
Šachové motívy v heraldice?

Tak som si pomyslel ...
nikto nie je dokonalý

keďže v brožúre chýba jediný
šachový erb preukázateľne spojený
so Slovenskom – erb bratislavského
rodáka baróna Ignácza von Kolischa,
v polovici 19. storočia jedného
z najlepších šachistov sveta; mesto
Považská Bystrica má vo svojom
erbe tri biele veže, ktoré sú však
architektonického a nie šachového pôvodu

Marián Holubčík (*1973)
fanúšik šachovej histórie

Viete o tom ?!?

že Mitropa Cup je každoročná šachová súťaž družstiev stredoeurópskych krajín (názov je z nemeckého Mittel Europa), na ktorej sa od roku 1995 pravidelne zúčastňuje aj Slovensko?

Tak som si pomyslel ...
dobry príklad aj pre iné športy

keďže ide o neoficiálne majstrovstvá strednej Európy, ktoré sa hrali ešte pred pádom železnej opony od roku 1976; najlepšie umiestnenie dosiahli v ženách víťazstvom v roku 2013

Eva Repková a Júlia Kočetková (Movsesian), slovenskí muži boli v štvorčlenných družstvách najlepšie druhí, a to v rokoch 2004 a 2015

WGM Júlia Movsesian (*1981)
reprezentantka

Viete o tom ?!?

že aj seniori majú svoje medzinárodné šachové súťaže a družstvo Slovenska v nich získalo titul majstrov sveta?

Tak som si pomyslel ...
napriek šedinám bystré hlavičky

keďže slovenský tím v zostave Ľubomír Ftáčnik, Igor Štohl, Gennadij Timoščenko a Peter Petrán zvíťazil v Drážďanoch 2015 v kategórii nad 50 rokov spomedzi 45 družstiev, pričom v turnaji neprehrali ani jedinú z 36 partii; na Slovensku naturalizovaný Rus Gennadij Timoščenko skončil tretí na seniorských majstrovstvách Európy v roku 2011

GM Gennadij Timoščenko (*1949)
šachový profesionál

Viete o tom !?!

že skupinové fotografovanie účastníkov
Majstrovstiev Slovenska v praktickom
šachu sa robí len od roku 2015?

Tak som si pomyslel ...
**nepýtaj sa, čo tvoja krajina môže
urobiť pre teba – pýtaj sa,
čo ty môžeš urobiť pre svoju krajinu**
(J. F. Kennedy)

keďže fotografovanie neorganizuje
šachový zväz, ale Nadácia 42;
na fotografovanie sú pozývané aj
slovenské šachové legendy a postupne
sa tak vytvára jedinečná edícia
fotografií a pohľadníc
zachytávajúca najvýznamnejších
slovenských šachistov, organizátorov,
funkcionárov a rozhodcov

Monika Hrtko Pánisová (*1974)
šachová fotografka

Viete o tom ?!?

že jediná slovenská poštová známka
so šachovým motívom je z roku
2016 od svetoznámeho rytea Františka
Horniaka a je na nej obraz Šachová
kompozícia od Ester Šimerovej
- Martinčekovej z roku 1931?

Tak som si pomyslel ...
urobili sme to,
lebo sme to urobili dobre
(Marek Adamov)

keďže rytec si obraz vybral „lebo aj
známka musí mať cveng“; v roku 1985
vydala Československá pošta známku
k 80. výročiu založenia českej šachovej
organizácie, ktorá kontinuálne
pokračovala aj po vzniku Československa

Viete o tom !?!

že doteraz bolo vydaných 29 pôvodných
slovenských šachových kníh?

Tak som si pomyslel ...
syzifovská práca

je písanie i vydávanie šachovej
literatúry; výnimkou je kniha
Jána Markoša Pod hladinou,
ktorej krstu sa dňa 8. 12. 2016
v klubovni ŠK Slovan Bratislava
zúčastnila stovka šachistov; táto
ako jediná slovenská šachová kniha
bola preložená do angličtiny a následne
ju Anglická šachová organizácia
vyhlásila za Knihu roka 2018

GM Ján Markoš (*1985)
reprezentant, tréner a publicista

Viete o tom !?!

že jediná šachová kaviareň
na Slovensku je
Check # Mate v Humennom?

Tak som si pomyslel ...
na východe nič nie je ?!

keďže táto kaviareň bola zaradená
slovensko-anglickým bedekrom
Top miesta na Slovensku/Top Places
In Slovakia (2017) medzi najlepšie;
Jaroslav a Lýdia Pčolovci vytvorili
dôstojnú alternatívu kaviarni
Šachový Václavák nachádzajúcej sa
v centre Prahy v Hoteli Juliš

Interiér kaviarne Check # Mate

Viete o tom ?!?

že zrejme prvý duatlonový turnaj
na svete, kombinujúci šach
a beh, sa koná od roku 2018
na bratislavskej Kuchajde?

Tak som si pomyslel ...
kto prv príde, ten prv melie

keďže účastníci súťaže Run and Chess,
ako bol napríklad veľmajster
Martin Mrva, medzi kolami v rapid
šachu bežia 1,5 kilometrový okruh
okolo jazera – kto prvý dobehne,
spustí súperovi hodiny a získa časovú
výhodu; vo svete sa konajú aj iné
netradičné súťaže spojené so šachom,
najbizarnejší je šachbox, kde súperi
v ringu striedajú šach s boxom

GM Martin Mrva (*1971)
reprezentant a propagátor šachu

Viete o tom !?!

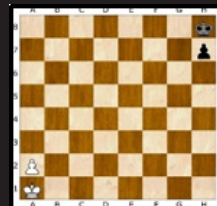
že slovenskí a českí skladatelia si
v roku 2018 pripomenuli storočnicu
vzniku Československa svetovo
najväčším skladateľským turnajom roku?

Tak som si pomyslel ...
a čo bude o 100 rokov
všetko bude stáť už bokom
a ja bokom od všetkého
dva metre pod čerstvým snehom
(Peter Lipa)

keďže existenčné obavy o náš
skladateľský šach vzbudzuje skutočnosť,
že všetkých 29 zúčastnených českých
a slovenských skladateľov sa narodilo
ešte v Československu; 97 skladateľov
z 24 krajín zaslalo do turnaja 169
šachových skladieb, pričom svetovú
premiéru malo oddelenie,
v ktorom boli vytvárané skladby
evokujúce jubilejnú storočnicu

Proč dělat něco nadvkrát, lze-li to najednou?

Jára Cimrman / CM Stanislav Juříček (*1952)

Pod diagramem pečlivý Cimrman ještě obyčejnou a vzorně
ostrouhanou tužkou úhledným písmem poznamenává:

1.a4!! «← (1.a3?? h5!! →) / 1.-Kg8?? 2.a5 Kf8 3.a6
Ke8 4.a7 Kd8 5.a8D +/- 2.a4 h4 3.a5 h3 4.a6 h2 5.a7
h1D -+) 1.-h5 ↔ 2.a5 h4 3.a6 h3 4.a7 h2 5.a8D!! +/-.

»Na příkladu tomto jasně demonstrovati, že úvodní pohyb
pěšce o jedno pole škodlivý jest, vždyť i prostá zásada
ekonomická praví: "Proč dělati něco nadvkrát, lze-li to
najednou?" Též závěr znamenitý; jedině proměna v dámu
výhru zajišťuje! Pouze k remise vede 5.a8S, po 5.a8V Kg7
pak jen studiové 6.Va7 Kg6 7.Va6 Kg5 8.Va5 Kg4 9.Va4
Kg3 10.Va3 Kg2 11.Va2 Kg3 (11.-Kg1 12.Vb2 =) 12.Va3
s opakováním tahů, 5.a8J?? dokonce prohrávající jest pro
interesantní 5.-Kg7!! a proměně pěšce h2 nelze nikterak
čeliti. - A pevně věřím, že úloha tato, ač v šuplíku stolu mého
dosud ladem ležící, alespoň ke stému výročí republiky naší
zveřejněna bude.«

Viete o tom !?!

že Viktor Gažík na majstrovstvách sveta do 18 rokov v Grécku v roku 2018 v rapid šachu skončil štvrtý, v bleskovom šachu tretí a v klasickom tempe vyhral a stal sa majstrom sveta?

Tak som si pomyslel ...
aká matka, taká Katka
aký otec, taký syn

keďže šachy hrá celá rodina; otec Igor bol slovenskou ratingovou jednotkou, mama Renáta má titul ženskej FIDE majsterky a sestra Veronika bola vicemajsterkou sveta do 16 rokov

IM Viktor Gažík (*2001)
reprezentant

Viete o tom !?!

že novodobým slovenským rekordérom v hre naslepo, zapísaným v knihe Slovenské rekordy 2018, je Milan Pacher?

Tak som si pomyslel ...
prišiel, nevidel, nezvíťazil

keďže v simultánke na 12 šachovniciach uskutočnenej 16. novembra 2018 v Zichyho paláci v Bratislave uhral za 2¾ hodiny výsledok 4,5:7,5, čím dosiahol ELO performance 1575 bodov; z podujatia vznikla fotografická kniha Šachový piatok sviatok

FT GM Milan Pacher (*1990)
šachový profesionál

Viete o tom !?!

že v roku 2019 bolo 100. výročie prvých majstrovstiev Bratislavy v praktickom šachu a pri tejto príležitosti sa pod organizačným vedením Stanislava Vlčeka konali v poradí už 93. majstrovstvá?

Tak som si pomyslel ...
co je počet let?
znám chlápka, ten má v úctě svět
a přitom devadesát pět
– ten mládím září
(Michal Kocáb)

keďže žiadny iný turnaj na Slovensku nemá tak dlhú históriu; Bratislavský šachový zväz oslávil výročie reprezentačným fotením žijúcich majstrov Bratislavy, vydal spomienkový odznak a pohľadnicu s menami všetkých víťazov turnajov z rokov 1919 – 2018

FM Stanislav Vlček (*1977)
organizátor a tréner mládeže

Viete o tom !?!

že najviac extraligových titulov
má šachový klub Slovan Bratislava?

Tak som si pomyslel ...
**slony sa kreslia zmenšené,
ale blcha v nadživotnej veľkosti**
(Jonathan Swift)

keďže najväčší slovenský šachový
klub vyhral už šesť titulov majstra
Slovenska a na stupňoch víťazov
stál 23-krát; najúspešnejším hráčom
extraligy je Peter Petrán, ktorý
odohral všetkých 27 ročníkov, má
na konte 175 bodov z 282 partii
a získal 25 medailí: 9 zlatých,
8 strieborných a 8 bronzových

IM Peter Petrán (*1954)
vrcholový funkcionár a seniorský reprezentant

Viete o tom ?!?

že krst tejto knižky bol
na spoločensko-šachovom podujatí
Terchová CLOSED 2020
pod drobnohľadom jej editora
Vladimíra Hrtka (vľavo) a jej krstného
otca Petra Ďurka (vpravo), pričom
na tomto krste bolo možné získať jeden
z jej tlačených autorských výťažkov?

Tak som si pomyslel ...
nie je dôležité vyhrať, ale zúčastniť sa

keďže kto odmietne pozvánku na toto
podujatie, nie je už na ďalšie ročníky
pozývaný; súčasťou podujatia je aj
šachový turnaj s piatimi základnými
pravidlami: 1. Terchová, 2. Každé dva
roky, 3. Žiadny rozhodca – žiadne spory,
4. Perfect game – víťaz musí vyhrať
všetko, 5. Odmietnutia pozvánky alebo
vyvolanie sporu – doživotný dištanc

zľava CM Vladimír Hrtko (*1970)
editor knihy a oživovateľ šachovej histórie
a Peter Ďurko (*1967)

Vydavateľ ďakuje sponzorom vydania:

Krajský šachový zväz TRNAVA

Zoznam skratiek

CM	FIDE kandidát majstra
FA	FIDE rozhodca
FI	FIDE inštruktor
FIDE	medzinárodná šachová federácia
FM	FIDE majster
FM(r)	majster FIDE v riešení šachových skladieb
FM(s)	majster FIDE v skladaní šachových skladieb
FST	FIDE senior tréner
FT	FIDE tréner
GM	FIDE veľmajster
GM(k)	veľmajster v korešpondenčnom šachu
GM(r)	veľmajster v riešení šachových skladieb
GM(s)	veľmajster v skladaní šachových skladieb
IA	FIDE medzinárodný rozhodca
IM	FIDE medzinárodný majster
IM(k)	medzinárodný majster v korešpondenčnom šachu
IM(r)	medzinárodný majster v riešení šachových skladieb
IM(s)	medzinárodný majster v skladaní šach. skladieb
IO	FIDE medzinárodný organizátor
SIM(k)	senior medzinárodný majster v korešpondenčnom šachu
SŠZ	Slovenský šachový zväz
VV	výkonný výbor SŠZ
WGM	FIDE ženská veľmajsterka

Na prednej strane obalu, prvej strane knihy a zadnej strane obalu sú fotografie Vladimíra Brádlera z katalógu Příběhy šachových figur (2019) a na nasledovnej strane karikatúra Shootyho; všetko z archívu Vladimíra Hrtka.

Autori hesiel:

- >VH< Vladimír Hrtko
- >MK< Marek Kolčák
- >MH< Marián Holubčík
- >PP< Pavol Pytlík

Bolo to pekné. Stačilo.
Ďakujeme všetkým za podporu.
Odchádzame k ďalším projektom.

Autori Vladimír Hrtko
Marek Kolčák
Marián Holubčík
Pavol Pytlík

Grafika Miroslav Mandák
Marek Kolčák

Vydavateľ Nadácia 42, Bratislava

Uzávierka 26.9.2019

ISBN 978-80-973374-0-7

Nadácia 42

ISBN 978-80-973374-0-7
prvé elektronické vydanie

